

ФОРМУВАННЯ ВИСОКОГО РІВНЯ ТЕХНОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ ЗА РАХУНОК ТВОРЧОГО ХАРАКТЕРУ ПРОЄКТУВАННЯ ТА ХУДОЖНЬО- КОНСТРУКТОРСЬКОЇ ПІДГОТОВКИ УЧНІВ

Глуханюк В.М.

кандидат педагогічних наук,
старший викладач кафедри образотворчого, декоративного мистецтва,
технологій та безпеки життєдіяльності Вінницького державного
педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського, м. Вінниця

Слободянюк Н. А.

студентка факультету мистецтв і художньо-освітніх технологій
Вінницького державного педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського, м. Вінниця

Сологуб Ю. С.

студентка факультету мистецтв і художньо-освітніх технологій
Вінницького державного педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського, м. Вінниця

.У сучасному суспільстві відбуваються значні зміни, що максимально актуалізують роль і значення людського фактору. Перед людиною, у зв'язку з розвитком науки й техніки, постає ряд нових завдань та вимог до особистості. Створення умов для розвитку творчого потенціалу, творчої активності учнів є однією з важливих задач уроків трудового навчання. Науковці намагаються знайти таку методику, систему, яка б дозволила вирішити завдання, які лежать в основі реформування освіти. Ця складна і необхідна реформа забезпечується шляхом упровадження і використання нових інформаційних технологій, сучасних досягнень психолого-педагогічних наук, інноваційних систем у праці вчителя.

Мета статті полягає у теоретичному обґрунтуванні необхідності процесу цілеспрямованої дії на розвиток творчого потенціалу учнівської молоді та створенню повноцінного навчаючого й розвиваючого середовища.

Освітня галузь «Технологія» допомагає сформувати в учнів життєво важливі основи технологічних знань і вмінь, залучити їх до різних видів практичної діяльності з урахуванням економічної, екологічної і підприємницької доцільності, соціального досвіду; а також покликана сформувати у школярів досвід самостійної практичної діяльності.

Найбільш ефективно ці завдання можуть бути вирішені шляхом

використання у навчанні сучасних педагогічних і технологічних систем, які базуються на засадах проєктно-технологічної діяльності, що забезпечує одночасний розвиток, навчання і виховання учнів, шляхом залучення їх в активну творчу діяльність.

Суть поняття «проєктно-технологічна діяльність» пов'язана з такими науковими поняттями й категоріями як «діяльність», «технологія», «проєкт», що мають різноплановий характер.

Поняття «проєктно-технологічна діяльність школярів» знаходить свій зміст на стику двох основоположних гуманітарних дисциплін: педагогічної й психологічної науки. Навчання проєктно-технологічної діяльності передбачає врахування як основних закономірностей педагогічного процесу, так і її психологічного змісту [3].

Розглянемо основні складові поняття проєктно-технологічної діяльності.

Діяльність як загальне поняття є рушійною силою і умовою суспільного прогресу. Основна мета її - забезпечити збереження і неупинний розвиток людського суспільства. У діяльності здійснюється перетворююча роль людини.

У філософській, соціальній, психологічній, педагогічній літературі чимало робіт присвячено цій проблемі. У них увага наукових досліджень зосереджена на місці і ролі діяльності у суспільному та особистому житті людини, на структурі, видах і умовах діяльності.

У процесі діяльності людство відтворює себе, культуру, створює матеріальні та духовні цінності. Саме тому філософи виходять з цілісного розуміння діяльності як органічної єдності чуттєво-практичної й інтелектуальної форми прояву особистості, розглядають діяльність як соціальну форму руху матерії, спосіб існування та розвитку суспільства й особистості.

Будь-яка діяльність - явище історичне. Через зміни, що постійно відбуваються у суспільних відносинах, зазнає змін і діяльність людей. З одного боку, потреби суспільства є першоосновою діяльності людини, з іншого, вони виступають результатом діяльності. У комплексі це є першопричиною існування різноманітних форм і видів людської діяльності.

Як свідчить аналіз літератури, це не позначається на сумісній характеристиці діяльності, яка для будь-якого виду діяльності проявляє такі спільні ознаки як: предметність, цілепокладання, осмисленість, перетворювальний характер.

Предметність - це залежність діяльності від об'єктивного впливу

оточуючого світу, об'єктивна матеріальна основа діяльності, її зв'язок з предметним світом.

Цілепокладання - риса людської діяльності, за якою людська діяльність відрізняється від поведінки тварин. Адже специфіку цілеспрямованої людської діяльності і самої людини, як свідомої істоти, котра будує свою діяльність і керує нею на підставі врахування цілей своєї діяльності і умов її здійснення, не можна ніяким чином ідентифікувати з реактивністю тварин. Саме з цієї точки зору людина є справжнім суб'єктом діяльності.

Осмисленість діяльності людини - це ознака, що проявляється в усвідомленні дій, прогнозуванні результатів діяльності, перспективних прагненнях людини. Цим самим діяльність людини відрізняється від неусвідомлених дій тварин. А тому перетворювальний характер діяльності людини, на відміну від пристосування тварин до середовища існування, проявляється як у зміні об'єкта, так і в зміні самого суб'єкта.

Аналіз літературних джерел показав, що дослідники теорії діяльності не виділяють результат як окремий структурний елемент. Водночас, усі вчені одностайні у висновку про те, що завершеність процесу діяльності визначається досягнутим результатом. Отже, приходимо до висновку, що, здійснюючи системний аналіз конкретного виду діяльності, необхідно обов'язково вивчати її результативність.

Наступним базовим поняттям є «технологія». Технологія відіграла важливу роль у розвитку всіх цивілізацій, але, незважаючи на це, об'єктом теоретичного аналізу вона стала відносно недавно. У сучасних умовах, коли технологія проникає в усі галузі виробничої і невиробничої сфер економіки, вона пронизує усі форми життєдіяльності людини (навчальну, професійну, дозвільну, управлінську, комунікативну, ігрову діяльність), а отже, є підстави стверджувати, що технологія є багатоаспектним і багаторівневим поняттям і повинна вивчатися філософськими, психологічними, економічними, педагогічними й іншими науками.

Структурна інтеграція технологічної освіти полягає у тому, що вона синтезує знання з природничо-наукових і суспільно-гуманітарних дисциплін. Функціональна інтеграція виражається у тому, що технологічна освіта показує способи практичного застосування наукових знань у процесі творчої перетворювальної діяльності людини, а також сприяє формуванню таких інтегральних якостей, як професійна компетентність, професійна мобільність, заповзятливість та ін.

«Технологія» як психолого-педагогічна категорія є ключовим

поняттям у технологічній освіті, де основною пізнавальною одиницею є проєктна діяльність, тобто процес проєктування і виготовлення (з використанням наукових знань) якісних і оригінальних виробів, що мають практичне застосування.

Перш ніж говорити про проєкт, для кращого розуміння цього поняття звернімося до словників. Так під «проєктом» в енциклопедичному словнику розуміють сукупність документальних матеріалів для зведення майбутньої будівлі або архітектурного комплексу. Також є і інше трактування - це прототип, ідеальний образ передбачуваного або можливого об'єкта, стан; в деяких випадках - план, задум якої-небудь дії.

А ось, наприклад, у словнику польської мови під проєктом розуміють запланований план діяльності, дій; ідея, думка; також ескіз чогось, наприклад, будинку, конструкції, заміру. Натомість словник психології проєктом називає ціль, яку планується досягнути.

За В.Т. Бусел проєкт - це прояв творчої активності людської свідомості, «через який у культурі здійснюється діяльніший перехід від небуття до буття». Автор надає величезного значення проєкту як специфічній формі свідомості, що конституює всякий трудовий процес [1].

Проєкт є складовою проєктування, що розглядається як створення проєкту (прототипу, прообразу) передбачуваного або можливого об'єкту стану. Проєктування - це вид діяльності, що синтезує в собі елементи ігрової, пізнавальної, ціннісно-орієнтаційної, перетворюючої, професійно-трудової, комунікативної, навчальної, теоретичної і практичної діяльності. Проведений аналіз дозволяє нам сформулювати думку про те, що проєктування в якості творчої, інноваційної діяльності завжди націлене на створення виробів і послуг, що володіють об'єктивною і суб'єктивною новизною і мають особистісну та суспільну значимість. У загальних рисах проєктування полягає в аналізі проєктної ситуації (збиранні й уточненні інформації), синтезі (пошуку) та оцінці рішень.

Крім того, під час роботи над проєктом у школярів розвиваються пізнавальні навички, формуються вміння самостійно конструювати свої знання, активно розвиваються комунікативні здібності, навички лідерів та здатність до спільної роботи в групі, створюються можливості для реалізації міжпредметних зв'язків.

Основний зміст проєктування полягає в конструюванні сукупності дій та засобів, що дозволяють розв'язати поставлені завдання та проблеми, досягти визначених цілей. Ці дії та засоби фіксуються у двох формах: як система параметрів проєктованого об'єкта та їх кількісних показників; як

сукупність конкретних заходів, які забезпечують реалізацію за проєктованих показників та якісних характеристик майбутнього об'єкта.

Проєктування в якості творчої, інноваційної діяльності завжди націлене на створення об'єктивно і суб'єктивно нового продукту. Діяльність учня повинна орієнтуватися на розвиток мислення, в основі якого лежить особистий досвід. Виготовляючи виріб, учень закріплює знання з математики, фізики, креслення, основ підприємницької діяльності та інших предметів, засвоює принципи набутих умінь та навичок у виконанні технологічних, економічних, міні маркетингових та інших операцій.

В учнів повинна виробитись і закріпитись звичка до аналізу споживчих, економічних, екологічних і технологічних ситуацій, здатність оцінювати ідеї, виходячи з реальних потреб, матеріальних можливостей і умінь вибрати найбільш вдалий технологічний, економічний спосіб виготовлення об'єкта проєктної діяльності, який відповідав би вимогам дизайну.

Останнім часом уявлення про суть проєктування, про сферу його застосування суттєво змінилися. Донедавна проєктування пов'язувалося переважно з інженерною діяльністю в галузях машинобудування, приладобудування, архітектури і розумілось, як підготовчий етап виробничої діяльності. Сьогодні проєктування розглядається як особливий вид діяльності, який відрізняється від власне наукової та виробничої, а сфера його застосування охоплює всі ланки соціального організму, включаючи і систему освіти.

Аналіз літературних джерел дає змогу стверджувати, що науковці, здебільшого, розглядають процес, під час якого створюється і виготовляється виріб (послуга) як проєктування. Отже, під проєктуванням в загальному значенні необхідно розуміти науково обґрунтоване конструювання системи параметрів майбутнього об'єкта або якісно нового стану існуючого проєкту-прототипу, прообразу передбачуваного або можливого об'єкта, стану чи процесу в єдності зі шляхами його досягнення.

Проєктування в цілому як соціальна категорія, хоч і стоїть в одному ряду з такими поняттями, як прогнозування, планування, конструювання, створення програм (програмування), моделювання, на думку О.М. Коберника, має свої суттєві відмінності, є найбільш загальним, комплексним, інтегративним феноменом [4].

Для досягнення мети проєктування необхідне комплексне забезпечення умов для здійснення таких взаємопов'язаних цілей проєктування:

- соціально-економічна ефективність;
- соціальна інтегрованість;
- соціально-організаційна керованість;
- суспільна активність.

Далі визначається коло актуальних проблем, від розв'язання яких залежить досягнення кожної цілі, і на цій основі визначаються конкретні задачі розробки проєкту. Основний зміст проєктування полягає в конструюванні сукупності засобів, що дозволяють розв'язати поставлені завдання та проблеми, досягти визначених цілей. Ці засоби фіксуються у двох формах: як система параметрів проєктованого об'єкта та їх кількісних показників; як сукупність заходів, які забезпечують реалізацію проєктованих показників та якісних характеристик майбутнього об'єкта.

Таким чином, в основних, розглянутих нами визначеннях проєктування відзначаються зовсім різні сторони цієї складної діяльності: від творчого характеру проєктування до процесу прийняття рішень, що вимагає вже глибокого психологічного аналізу. Дехто розглядає проєктування як специфічну форму моделювання, спрямовану не тільки на пізнання відображуваних елементів дійсності, але і на створення нових її елементів. Інші визначають проєктування найважливішим компонентом освітнього процесу, що призначений для створення нових понять і концепцій.

Список використаних джерел

1. Бусел В.Т. Великий тлумачний словник сучасної української мови / В.Т. Бусел, В.Т. Бусел. Київ : Ірпінь: ВТФ «Перун», 2002. 140с.
2. Васьков Ю.В. Педагогічні теорії, технології, досвід /Ю.В. Васьков Харків : Скорпіон, 2000. 120 с.
3. Проєктно-технологічна діяльність учнів на уроках трудового навчання: теорія і методика [за заг. ред. О.М.Коберника.] Київ : Наук, світ, 2003. 172 с.

АПСАЙКЛІНГ- ПРОЄКТИ ЯК ЕКОТРЕНД СУЧАСНОЇ ТЕХНОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ

Джураєва Я. Л.

викладач спеціальних дисциплін

Комунального закладу

«Покровський педагогічний фаховий коледж», м.Покровськ

Проблема сміття та старих речей в сьогоденні вже не просто складність, а глобальне екологічне завдання, яке потребує негайного